

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

An Pauperum sublevatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

nimirum proximus in periculo moraliter certo existit gravis damni, siue in corpore, siue in honore, siue in bonis; Huc autem pertinet, quando Ecclesia est nimis pauper, ita ut non habeat necessaria ad cultum divinum, vel ad suorum ministrorum sustentationem. Ita Tol. in sum. l. 4. n. 2. vide Fagund. 1. Ecc. praec. l. 1. cap. 1. §. 1. alia denique communis, quae scilicet paupere communiter laborant, cui necessitati potest esse pauper siue sua, siue alterius ope, licet cum difficultate, succurrere.

16. Dico jam pro communi non dicere pro extrema, & gravi alicujus certi pauperis, vel Ecclesiae, licere tibi in die festo mechanicis artibus operam dare, in quem diem si incideret praecceptum de jejunando, dico te posse licite etiam tum laborare, & sic à jejunando excusari. Lege Fag. ibi num. 16. 19. Ratio est, quod festorum, ut & jejunij observatio, praecipitur sub gravi praeccepto quod non est probabile vinci posse à qualibet communi proximi necessitate, secus passim omnes dies festi, & jejunia omnia violantur, cum passim ejusmodi necessitates occurrant: at ab extrema, vel gravi vincitur, saltem tacite Ecclesia consentiente. Certè ex communi sententia, apud Cast. tom. 1. de charit. d. 2. p. 9. n. 1. ad necessitatem extremam proximi succurrendum, licet rem divitis surripere; & ex multum probabili, etiam ad gravem, ita ut tunc minime obliget praecceptum de furto non committendo; multò ergo magis non obligabit praecceptum Ecclesiae ad abstinentiam à servilibus, & à cibis. Ita idem Fag. l. c. n. 6. citans Suar. Navarr. Toletum, & alios.

17. Ex his collige rationem consilij, quod olim dedi Nobilissimae, & aequae ac piissimae puellae hic Panomi. Scilicet ea est à me, an diebus festis possit alicubi operi servili suendi, vel vestis phrygiae elaborandi vacare, quo post implerum Missae praecceptum otium falleret diei; quem quidem diem alia ejusdem conditionis forminae in nugis, atque confabulationibus, ut interim alia taceam, vanè consumunt?

18. Dixi sententiam esse Doctorum non ignobilis notae, licere ad otium vitandum aliquid laborare die festo: Ita Sylvester. v. Dominici, quest. 5. conc. 4. marg. 3. praec. f. 1. 2. Sa. 2. Festum num. 6. Pell. in man. Reg. tract. 8. cap. 4. fin. sed id negari verius ab aliis; Ita Sanchez lib. 1. conf. cap. 2. d. 8. num. 13. Laym. l. 4. tr. 7. c. 4. n. 2. fin. aliquid nam aliis viis licitisque operibus provideri otio potest; nec tantum praecceptum pro causa tam levi, negligendum est. Excepitur dumtaxat ab illis Doctoribus, si quando in orio demonis tentatio urgeret, ut labore illo succurri posse tanto malo crederetur, quia certè in eo eventu urgeret boni spiritualis notabilis, graveque necessitas. Puella haec responsio nequaquam placuit: tum quia religiosissima erat conscientia, tum quia non quidem tentationes illas graves in hoc suo otio experiebatur, sed tantummodo molestiam quandam, animique molestiam.

Dixi ergo iterum ipsam, immò & ancillas suas quemcunque laborem, audità Missa, posse suscipere, quo aliquid laborarent, quod pauperi alicui Ecclesiae, necessariis ornamentis apud cultum divinum pertinentibus, carenti consecrarent, vel quo pauperi alicui peculiari, & extremae, gravemque necessitate patienti, auxilium praestarent; tunc enim & ab otij, & radio se, suasque ancillas subduceret, & Deo ob doctrinam modo a latam ejusmodi servilis labor non displiceret: Nota Lector, me dixisse (alicui peculiari) nam in genere pro Ecclesia, vel paupere laborare; cum in tali universitate non appareat urgens, gravisque, ac certa necessitas, non posse die festo laborari, rectè adverteit Fagundez, 1. & ult. praec. l. 1. cap. 14. n. 19. Potè acquievit huic consilio Nobilissimae puella, non paucis aegrotis summa necessitate constitutis: suo festivo labore per maximam pietatem deinceps alimenta festivè suppeditavit.

Necessitas Spiritualis.

19. De hac per occasionem satis sit pauca modò dixisse n. 18.

Absenti ubi celebratur Festum.

20. Si quis, ex Sanch. Suar. Filii Navar. aliique apud Bon. 3. Eccles. disp. 6. q. unic. part. 3. n. 17. siue calu, siue etiam cum intentione, labore, exit à loco, ubi agitur dies festus; accedens ad locum; ubi festum non est; ibidem posse cum servilia operari, nec per illam intentionem peccare, & alia simili satis colliguntur ex supradictis, cap. 3. §. 2. n. 10. quia nimirum is non transgreditur praecceptum, sed utitur jure suo, illius obligationem à se excutiendo; illum locum recole, & satis erit.

Consuetudo.

21. Haec est excusatio communis in omnibus praecceptis, & legibus humanis; nam propterea solum hic aliqua consuetudines subdam circa nostram materiam ab Auditoribus approbatas; ceteras quisque exploret in Patria sua, inventasque custodiat.

22. Cajetanus 2. 2. quest. 122. l. 4. & Suarez tom. 1. de Rel. l. 2. cap. 2. n. 3. cum docuissent actiones coquendi cibos, aliaque, quae ad praeparationem culinariae mensaeque ordinariae pertinent, esse de servile; addunt consuetudinem tamen eas fecisse jam licitas. Notat insuper Fag. i. Ethel. p. 1. c. 1. n. 19. fuisse hanc consuetudinem actionem ad praeparationem ciborum artificialium, atque ad actiones colligendi cucurbitas, occidendi, excoaridandi animalia, quando haec fieri antecessenti die poterunt.

23. Toletus in sum. l. 1. cap. 24. l. Cajetanus l. c. Sotus, lib. 2. de just. q. 4. ar. 4. ajunt venationes, aucupationes, piscationes esse ex se prohibitas die festo, sed jam excusari consuetudine, quae videtur praevaluisse, scientibus & patientibus Praelatis. Intellego autem, si haec fiant sine magno apparatu, ut §. 1. num. 9. explicui. Et quavis Suar. 1. 1. de Rel. lib. 2. c. 28. n. 3. restringat consuetudinem de piscatione, ad eam, quae fit flumine; tamen praedicti Doctores citati, sup. cum de Piscatura, lib. 1. quibus adde Sanch. in consil. l. 5. c. 2. d. 1. §. 2. loquuntur universim: Et certè, quando sit sine magno apparatu (ut etiam piscari arundine quamvis ob lucrum, eadem videtur esse ratio; siue in fluvio exerceatur, siue in mari).

24. Fagundez l. c. c. 1. num. 3. cum docuisset actionem delineandi imaginem; & lineas ducendi ad illam postea pingendam esse (in sua sententia; nam in nostra jam diximus supra) opus servile, addit solum excusari posse, vel ex parvitate materiae, seu temporis, vel ex consuetudine, vel ex eo quod illud non sit pingere; sed memoriam jugare.

25. Idem ibid. n. 22. cum statuisset opus digladiandi esse opus mechanicum, subdit: Consuetudo tamen hanc actionem fecit licitam, addiscunt enim juvenes, artem digladiandi diebus Dominicis, videturque, & consentientibus Praelatis.

26. Rodriguez, in summa, cap. 122. n. 4. & Navarrus conf. 1. de festorum observatione, excusant venditiones Calceorum, ob consuetudinem visam & toleratam à Praelatis.

27. Castrol Pal. tom. 2. d. 2. de observ. festorum. p. 6. n. 21. docet usum, quo fiunt aliqua exercitationes Militares, licere die festivo; tum ratione consuetudinis, tum moralis necessitatis, quia non possunt comodè aliis diebus fieri.

28. Sanchez, in consil. l. 5. c. 2. d. 18. n. 12. sic habet: Etiam cessante necessitate, & consuetudine antiquissima sunt licita aliqua munera, quae solum facere Agricola in vere, dum habent segates in area, scilicet tritum vertere, extendere, aut separare: & idem est de consuetudine Hortulanorum vigintium olera in die festo, maxime quando in his omnibus intervenerit aliqua necessitas sic docet iustiores.

29. Sanch. v. Festum n. 5. sic docet: Inter agere etiam committitur multis opusculis suppellectilibus, licet concedente id consuetudine molendina item, & mundinae excuset consuetudo.

30. Addam denique, & ego junior consuetudinem illam; quae omnibus fere diebus festis à Prandio famuli praediis inservientes, solent in Sicilia lignatum à Dominis mitti; tum nimirum singuli suum fascè, certè cum notabilis temporis jactura, colligentes, domum ad communes usus